

Elektroniline raamatupidamis- ja maksuinfoajakiri

SPETSIALIST

Iga uuega kaasnevad sageli ka muutused

Karl Ristikivi on kirjutanud: "Muutub kõik, mis elab". Teadupärast on praktikas ikka nõnda, et pärast seadusemuudatuste jõustumist hakkavad need elama oma elu. Ühe seaduse vajalikkus või otstarbekus sõltub ikka sellest, kuidas ta tegeliku eluga kokku passib.

Uuest aastast jõustuvad mitmed muudatused seadusandluses, mis on ka värsked ajakirjanumbri fookuses.

Keskmisest töötasust puhkusetasu arvutamise valguses kirjutab **Katrin Sarap** advokaadibüroost Maqs Law Firm. **Thea Rohtla** tööõigusbüroost Labour Consulting keskendub aga keskmise tasu arvutamisele haigushüvitise vaatepunktist. **Egon Talur** advokaadibüroost Borenius toob välja, et majutuskulu piirmäära kaotamine võimaldab tööandjal käituda sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtjana. **Karin Neemsalu** Ernest & Young Baltic ASst analüüsib töötaja III pensioni sambasse tööandja poolt tehtavate sissemaksete tulumaksuvabastust. Muudatusi 2011. a majandusaasta esitamisel tutvustab **Kersti Rätsep** Registrate ja Infosüsteemide Keskusest.

Lisaks leiate ajakirjast ülevaatliku puhkusetasu ja haigushüvitise ning 2012. a kalendaarse tööajafondi arvestuse tabelid ja ülevaate Raamatupidamise Toimkonna juhendite olulisematest muudatustest.

peatoimetaja Maia Kurim

Head lugemist ja ilusat jõuluootust

Formaat: PDF

Ilmumisaeg: November

E-ajakiri SPETSIALIST saadetakse 27 149-le RMP.ee Nädalikirja tellijale.

RMP Eesti OÜ
Tel: 6 848 110
E-post: toimetus@rmp.ee

Raamatupidamis- ja maksuinfoportaal RMP.ee

Šinu arvamus on oluline

Raamatupidamis- ja maksuinfo-ajakiri SPETSIALIST ilmub teist korda, sestap ootame Teilt, hea lugeja, ka tagasisidet: kuidas ajakiri meeldis, kas oli informatiivne, kas PDF-formaadis oli ajakirja mugav

lugeda, kas üks konkreetne teema ajakirjas on hea valik ja millisel teemal tahaksite veel lugeda?

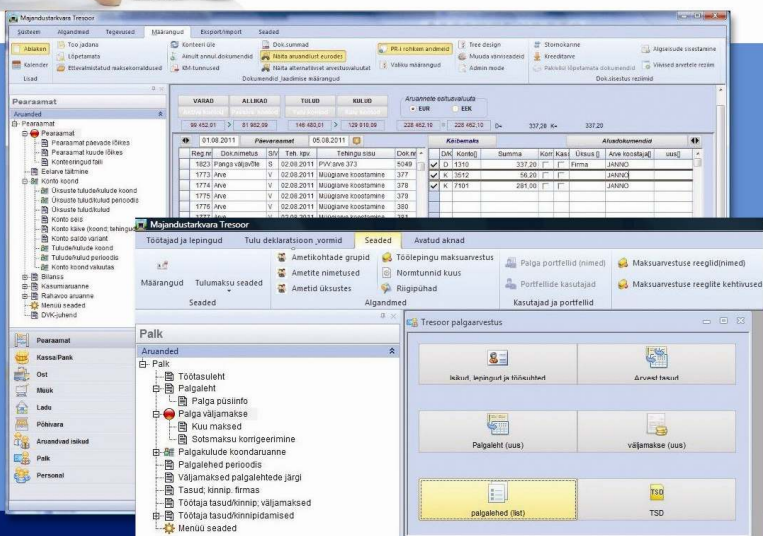
Konstruktivset tagasisidet ootame aadressil info@rmp.ee.

Sisukord

Toimetaja veerg	2
Tööandja makstava haigushüvitise arvutamine keskmise tasu määrase muudatuste valguses	4 - 6
Ristsõna - Muudatused, mis toimuvad alates 01.01.2012	7
Kuidas arvutada ja maksta puhkusetasu aastal 2012?	8 - 10
Kalendaarne tööajafond 2012	10
Puhkusetasu ja haigushüvitise arvestus 2012	11
Tööandjapension Eesti moodi alates 2012	12 - 13
Uuest aastast kaob majutuskulude tulumaksuvabastuse piirmäär	14 - 16
Lähetuste abitabel	16
Plaanitavad muudatused RT juhendites alates 01.01.2012	17 - 19
Majandusaasta aruande elektroonilisest esitamisest 2012. aastal	20 - 21

PALJUDE LEMMIK

NÜÜD UUE VÄLIMUSEGA!

- ✓ veelgi mugavam kasutada
- ✓ lihtne omandada
- ✓ palju vajalikke aruandeid
- ✓ lahked konsultandid

Demo: www.bsp.ee

BS PARTNERS

BS Partners OÜ - Jõe 5, Tallinn, 10151

Helista: 611 6140

Kirjuta: info@bsp.ee

Tööandja makstava haigushüvitise arvutamine keskmise tasu määruse muudatuste valguses

Thea Rohtla

Tööõigusbüroo Labour Consulting OÜ jurist

Töövõimetuse aega loetakse kalendripäevades.

Tööandja kohustus maksta töötajale haigushüvitist tuleneb tervishoiu ja tööohutuse seaduse 1. juulil 2009. a jõustunud muudatustest, täpsemalt sinna lisatud § 12² lõikest 1, mille järgi maksab tööandja töötajale hüvitist haigestumise või vigastuse 4.-8. kalendripäeva eest 70% töötaja keskmisest töötasust.

Samast ajast kehtiv keskmise töötasu maksmise kord ei räägi haigushüvitise arvutamisest paraku sõnagi ning et haigekassa poolt makstava hüvitise arvutamise sätestab hoopis ravikindlustusseadus, siis puudus tööandja makstava haigushüvitise arvutamisel õigusselgus, millele juhtis tähelepanu ka õiguskantsler.

Vabariigi Valitsuse 06.10.2011. a määrusega tehti muudatused 01.07.2009. a jõustunud määrusesse „Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord”. Muudatuste eesmärk on tagada määruse ühetaoline tõlgendamine, milleks siis veel hetkel kehtivat teksti muudeti, täpsustati ja täiendati. Muudatused jõustuvad 1. jaanuarist 2012. a ning puudutavad nii kohaldamisala kui ka keskmise töötasu arvutamise aluseid. Samuti on selgelt välja toodud kaks keskmise töötasu arvutamise viisi – tööpäevapõhine ja kalendripäevapõhine.

Et ajutise töövõimetuse aega loetakse (ehk sündmus toimub) kalendripäevades, tuleb haigushüvitise arvutamisel kasutada kalendripäevapõhist arvutamist, mida reguleerib määruse § 4 uues sõnastuses: „**Keskmise töötasu arvutamine kalendripäevatasu maksmisel**”.

Sama säte reguleerib ka nt kalendripäevapõhiste puhkusetasude maksmist, kuid siiski teatud erisusega, mistõttu selgitan allolevalt just tööandja maks-

tava haigushüvitise arvutamist.

1. jaanuarist 2012. a kehtima hakkav kord toob sisse täpsustused ka üld-sätetes, milliseid tuleb järgida ka haigushüvitise arvutamisel. Neist alustangi.

Arvutamise vajaduse tekitava sündmuse algus

Üldreegel on, et keskmist töötasu arvutatakse arvutamise vajaduse tekke kuule eelnenud kuue kalendrikuu jooksul töötaja teenitud töötasust tulenevalt. Uuest aastast lisandub sellele säte: „...**mis on töötajale sissenõutavaks muutunud**”. Arvutamise vajaduse tekke kuuks on sealjuures kuu, millal algas arvutamise vajaduse tekitanud sündmus. Uus kord ühtlustab seega, millised 6 kuud tuleb arvesse võtta Ja sõltumata sellest, kui pikalt töötaja ajutine töövõimetus kestis, millal ta oma töövõimetuslehe tööandjale esitas või millal tööandja hüvitise välja maksab – arvutamise vajaduse tekitanud sündmus on töötaja haigus ja haigestumisele eelneval 6 kuul teenitud töötasu tulebki aluseks võtta.

Näiteks on töötaja ajutiselt töövõimetu 08.08.2012 kuni 16.09.2012. Töövõimetuslehe esitas ta

(Jätkub edasi lk 5)

tööandjale alles 10.10.2012. TTOS § 12² lg 5 järgi peab tööandja haigushüvitise välja maksuma palgapäeval, kuid mitte hiljem kui 30 kp jooksul pärast töövõimetuslehe saamist. Kui tööandja juures on palgapäev kuu 5. kuupäeval, peab ta hüvitise välja maksuma 05.11.2012. Hüvitise arvutamise aluseks on töötasud, mis on teenitud seejuures veebruar kuni juuli 2012.

Korra § 2 lg 2 lisatud osa – mis on töötajale sissenõutavaks muutunud – võib muuta eelnevat näidet juhul, kui tööandja juures oleks palgapäev nt 10. kuupäeval. Sellisel juhul tuleks aluseks võtta hoopis kuud jaanuar kuni juuni, sest haigestumise ehk sündmuse alguseks (08.08.) ei olnud juulikuud töötasu veel sissenõutavaks muutunud (ehk palgapäev veel saabunud).

Sisulist muudatust ei ole arvutamise aluseks olevate kuude määramisel juhul, kui töötaja pole töötanud 6 kuud või on töötanud alla 1 kuu, sel juhul võetakse arvesse kuud, mille eest töötasu on välja makstud ja töötamise korral alla 1 kuu keskmist ei arvutalagi, vaid lähtutakse kokkulepitud tasust.

Makstud hüvitist ümber arvutama ei pea

Palju eriarvamusi tekitas küsimus – kui töötajale on pärast ükskõik missugusel seaduses toodud põhjusel keskmise töötasu (sh haigushüvitise) arvutamist makstud veel mingit töötasuna käsitletavat tasu (nt kvartali-/poolaastapremiat, aastaboonust vms), mis läheb välja teenituna varasema perioodi teatud kuude töötasuna arvesse – kas juba makstud hüvitis tuleb ümber arvutada või mitte?

Ehkki hetkel kehtiv keskmise töötasu arvutamise kord seda sõnaselgelt ette ei kirjuta, tuleb sotsiaalministeeriumi

selgituse kohaselt sellele küsimusele vastata jaatavalt ehk tuleb ümber arvutada. Uuest aastast jõustuv kord aga muudab seda ja korra § 2 lg 1 järgi varem arvatud keskmist ümber arvutada ei tule. Seega peaks kõik huvitatud pooled nii töötajad kui ka tööandjad seadusest tõlgendusi ja arvamusi otsimata saama ammendava vastuse.

Arvutamine keskmise kalendripäevatasu alusel

Nagu eelöeldud, muudetakse korra § 4 täies ulatuses ja uue sõnastuse kohaselt sätestatakse lõikes 1 sõnaselgelt, et tööandja makstava haigushüvitise arvutamisel lähtutakse keskmisest kalendripäevatasust.

Erisus puhkusetasu arvutamisel (mida arvutatakse samuti kalendripäevapõhiselt) seisneb selles, et arvesse mineva 6 kuu kalendripäevade lugemisel ei arvestata maha rahvuspüha ega riigipühi. Küll vähendatakse kalendripäevade arvu nende päevade võrra, mil töötajale TLS § 19 alusel tööst keeldumise korral töötasu ei arvestatud, st arvesse ei lähe kalendripäevad, mil töötaja oli kasutanud puhkust, oli varasemalt töövõimetuslehel, oli õppekogunemisel vm.

Näiteks, kui haigushüvitise arvutamise aluseks võetavad kuud on eelmises näites toodud veebruar kuni juuli 2012 ning töötaja oli märtsis olnud 5 kp haiguslehel ning 4.-31. juulini puhkusel, on keskmise kalendripäevatasu arvutamisel arvesse minevaid kalendripäevi veebruaris 28, märtsis 26, aprillis 30, mais 31, juunis 30 ja juulis 3, seega kokku 148.

Keskmise kalendripäevatasu saamiseks tuleb sama perioodi töötasude summa jagada kalendripäevade arvuga, näites toodu korral 148-ga. Ning et tööandjal

Haigushüvitise arvutamise vajaduse tekitav sündmus on töötaja haigus.

**Varem arvatatud keskmist
ümber arvutada ei tule.**

on kohustus maksta TTOS § 12² lg 1 alusel hüvitist 70% töövõimetuse 4.-8. päeva ehk 5 päeva eest, tuleb saadud keskmine kalendripäevatasu korrutada 5 päevaga ning leida sealt 70%.

Ehkki uus kord toob uuest aastast tööandjatele kaasa veel ühe oodatud muudatuse, ei puuduta see haigushüvitise arvutamist (ehkki eelnõu seletuskirjast võib selline mulje jääda). Nimelt lubab määrus keskmist töötasu mitte arvestada, vaid maksta kokkulepitud töötasu juhul, kui keskmise töötasu arvutamise vajaduse tekke kuule eelneval kuuel kuul maksti ainult muutu-matu suurusega töötasu (või ka lisan-dus sellele püsiv lisatasu). Selline võimalus on vaid puhkusetasu maksmisel (korra § 1 lg 11). Seega tuleb haigus-hüvitise arvutamisel teha arvutused igal juhul 6 kuu kaudu.

Tööõiguse üldpõhimõtete kohaselt võib töösuhtes alati kohaldada töötaja jaoks soodsamat sätet. Ka keskmise töötasu arvutamise korra eelnõu seletuskirjas on viidatud sellisele võimalusele ehk kui

keskmise töötasu ümberarvutamise korral oleks töötajal õigus juurdemak-sele, siis võib seda kohaldada. Käes-oleva selgituse autorina laiendaksin ma soodsama sätte kohaldamise võimalust kõikidele juhtudele, kui tuleb keskmist töötasu arvestada (ehk võimalust mak-sata kokkulepitud töötasu) eeldusel, et see on töötajale soodsam. Kindlasti tuleks siis aga arvestada töötajate võrdse kohtlemise põhimõtetega.

Toimetuse kommentaar

Kui tööandja maksab töötajale haigus-hüvitist haigestumise või vigastuse 4.-8. kalendripäeva eest 70% töölepingu seaduse § 29 lõikes 8 sätestatud korras arvatud töötaja keskmisest töötasust, siis see maksustatakse ainult tulumak-suga. Haigushüvitise osa, mis ületab töötaja keskmist tasu kuulub lisaks tulumaksuga maksustamisele ka nii töötuskindlustuse kui ka kogumispension-i maksega ning ka sotsiaalmak-suga.

Haigushüvitis 70%	Hüvitis üle töötaja keskmise tasu
Tulumaks	Tulumaks
-	Töötaja töötuskindlustusmakse
-	Kogumispensioni makse
-	Tööandja töötuskindlustusmakse
-	Sotsiaalmaks

Muudatused, mis toimuvad alates 01.01.2012

											10									
1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				

Paremale

- 1 Töötajale makstakse õppepuhkusetasu. Missugune on keskmise tasu arvestus?
- 2 2011. a majandusaasta aruanne esitatakse ...
- 3 Missugust tasu lubab määrus maksta puhkusetasu asemel?
- 4 Mis on parandanud aastaaruannete kvaliteeti?
- 5 Kuidas arvestatakse tulumaksuvabastust, kui nii tööandja kui ka töötaja teevad sissemakseid töötaja III pensionisambasse?
- 6 Kuidas arvestatakse keskmist töötasu, kui töötaja käis koolitusel?
- 7 Mille piirmäär kaotatakse tulumaksuseadusest alates 01.01.2012?
- 8 Mis andmed sisestab e-aruande süsteem automaatselt lahtritesse, kus aruande aastal andmeid ei ole?
- 9 Tööandjapensioni deklareerimise kood on ...
- 10 **Lahendus:** Kui formaadis 14 x 19 cm kalendermärkmikku nimetatakse Suur Õde, siis kuidas võiks nimetada väikest kalendermärkmikku (10 x 17 cm)?

Vastuseid ootame kuni 18. detsembrini 2011 e-posti aadressile toimetus@rmp.ee.

Õigesti vastanute vahel loositakse välja RMP.ee poolt välja antav Raamatupidaja kalendermärkmik 2012, suuruses 10 x 17 cm.

Võitjaga võtame ühendust isiklikult ja nime avaldame RMP.ee elektroonilises Nädalikirjas 21. detsembril 2011.

RMP.ee toimetus

Kuidas arvutada ja maksta puhkusetasu aastal 2012?

Katrin Sarap
Advokaadibüroo
MAQS Law Firm jurist

Alates 01.07.2009, mil jõustus Vabariigi Valitsuse määrus nr 91 „Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord“, on puhkusearvestajad pidanud puhkuse arvestamisel lähtuma väga erinevatest määruse tõlgendustest, mis praktikasse töid selguse asemel segadust. Teemaga kokku puutunud asjaosalised (eelkõige raamatupidajad) olid ühel meelel selles, et viidatud määrust tuleb ühtseks tõlgendamiseks kindlasti täpsustada ja täiendada.

06.10.2011 kinnitas Vabariigi Valitsus määruse nr 91 „Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord“ muudatused (edaspidi määrus). Määrus jõustub 01.01.2012. Seega toimub alates 2012. aastast puhkuse (sh põhipuhkus ja õppepuhkus) arvestus lähtuvalt määruses sätestatud korrast. Määrus lihtsustab ja täpsustab puhkusetasu arvestust, vähendades mõnevõrra tööandjate halduskoormust.

Kalendripäevapõhine arvestus vs tööpäevapõhine arvestus

Määrus täpsustab tööpäevapõhise ja kalendripäevapõhise arvestuse vajaduse. Kalendripäevapõhist arvestust kasutatakse siis, kui sündmus toimub kalendripäevades (ajutine töövõimetus, õppepuhkus või põhipuhkus). Tööpäevapõhist arvestust aga siis, kui sündmus on tööpäevapõhine (näiteks koolituse aja eest, töötamise takistuse korral, puudega lapse lapsepuhkuse andmise korral jne).

Töötasu puhkusetasu asemel

Määrus annab võimaluse maksta puhkusetasu asemel kokkulepitud töötasu. Sellist võimalust saab kasutada juhul, kui töötajale maksti keskmise töötasu arvutamise vajaduse tekke kuule eelnenud kuue kalendrikuu eest ainult

muutumatu suurusega töötasu. Nimetatud juhul ei ole vaja puhkusetasu maksmiseks keskmist töötasu arvutada ning töötajale makstakse puhkusetasuna muutumatu suurusega töötasu. Puhkusetasu arvutamise vajadus puudub ka juhul, kui puhkusetasu arvutamisele eelnenud kuue kalendrikuu eest maksti lisaks muutumatu suurusega töötasule ka muutumatu suurusega lisatasu.

Näide: Töötajale A maksti jaanuarist kuni juunini iga kuu töötasu 1100 eurot (sh 100 eurot lisatasu). Töötaja A-le, kes läheb puhkusele juulis, makstakse puhkusetasu 1100 eurot. Tööandjal ei ole kohustust puhkusetasu arvestada.

Puhkusetasu arvutamise vajaduse tekke kuu

Töölepingu seaduse (TLS) § 70 lõike 2 järgi makstakse puhkusetasu hiljemalt eelviimasel tööpäeval enne puhkuse algust, kui tööandja ja töötaja ei ole kokku leppinud teisiti. Kokkulepe, mille alusel puhkusetasu makstakse hiljem kui puhkuse kasutamisele järgneval palgapäeval, on tühine. Praktikas ei ole probleeme tekitanud olukord, kus puhkusetasu arvutatakse ja makstakse välja eelviimasel tööpäeval enne puhkuse algust (nn tavapärase olukord).

Kalendripäevapõhine arvestus, kui sündmus toimub kalendripäevades.

Erinevaid seisukohti on tekitanud olukord, kus tööandja ja töötaja on kokku leppinud puhkusetasu maksmisses hiljem kui eelviimasel tööpäeval. Kas puhkusetasu arvutatakse enne puhkusele jäämist, kuid väljamakse tehakse hiljemalt puhkuse kasutamisele järgneval palgapäeval või puhkusetasu arvutatakse palgapäeval ning siis tehakse ka väljamakse? Määruse muudatuste järgi on täpsustatud puhkusetasu arvutamise vajaduse tekke kuud. Jõustuva määruse muudatuste järgi on puhkusetasu arvutamise vajaduse tekke kuuks kuu, millele langeb eelviimane tööpäev enne puhkuse algust.

Näide: Töötaja puhkab 14.11.2012 kuni 25.11.2012. Pooled leppivad kokku puhkusetasu maksmisses puhkuse kasutamisele järgneval palgapäeval, milleks on 05.12.2012. Tööandja arvutab puhkusetasu välja 12.11.2012 (töötaja eelviimane tööpäev enne puhkuse algust; arvutamise aluseks võetavad kuud mai kuni oktoober) ning maksab arvutatud puhkusetasu välja 05.12.2012.

Puhkusetasu arvutamise aluseks võetavad tasud

Määruse järgi arvutatakse keskmine töötasu arvutamise vajaduse tekke kuule eelnenud kuue kalendrikuu jooksul töötaja teenitud töötasust, mis on töötajale sissenõutavaks muutunud. Seega, kui arvestamise aluseks oleva kuu palgapäev ei ole saabunud, siis seda kuud arvestamise aluseks ei võeta, vaid arvutamise aluseks võetavad kuud nihkuvad selle kuu võrra taha poole.

Näide: Töötaja palgapäev on 10.12.2012. Töötaja läheb puhkusele 06.12.2012. Tööandja peab puhkusetasu arvutama ja tasuma 04.12.2012. Kuna novembrikuu

töötasu ei ole puhkuse arvestamise vajaduse tekkeks veel saabunud, siis võtab tööandja puhkusetasu arvutamise aluseks mai kuni oktoober (mitte juuni kuni november).

Puhkusetasu ümberarvestamisest

Määrus ei kohusta töötajale varem makstud keskmist töötasu ümber arvestama. Määruse järgi kui arvutamise vajaduse tekke kuule eelnenud kuul kuul töötasuna teenitud summa muutub töötajale sissenõutavaks pärast keskmise töötasu või muutumatu suurusega töötasu alusel arvestatud tasu maksimise kuupäeva, siis varem makstud keskmist töötasu ümber arvutada ei tule. Vaatamata määruses sätestatule võivad tööandja ja töötaja töölepingus või kollektiivlepingus kokku leppida töötajale soodsama tingimuse. St tööandja teeb ümberarvestuse ning ümberarvestuse tulemusena tehakse töötajale juurdemakse.

Näide: Töötaja teenis perioodil 01.01.11 kuni 31.12.11 täiendavat töötasu (lisatasu) ning see makstakse töötajale välja jaanuaris 2012. Töötaja oli puhkusel 2011. aasta juulis. Määruse järgi ei ole tööandja kohustatud töötajale makstud puhkusetasu ümber arvutama. Kui pooled on ümberarvestuses kokku leppinud, saab ümberarvestuse tulemusena kohaldada töötajale vaid soodsamat olukorda.

Kasutamata põhipuhkuse kindlakstegemine

Senikehtiv määrus sätestas reegli kasutamata põhipuhkuse kindlakstegemiseks. Uues jõustavas määruses on

Puhkusetasu asemel võib jätkata kokkulepitud töötasu maksmist.

Varem makstud keskmist töötasu ei tule ümber arvestada.

kehtivast regulatsioonist loobutud. See aga ei tähenda, et kasutamata põhipuhkuse eest töösuhte ülesütlemisel hüvitist maksuma ei pea. Määruse eelnoõ seletuskirja järgi on olemasolevast regulatsioonist loobutud põhjusel, et kasutamata puhkus tuleb tööandjal niikuinii päeva täpsusega igal kalendriaastal välja arutada.

Näide: Töötaja põhipuhkuse kestus kalendriaastas on 28 kalendripäeva. Töötaja töötasu on 1000 eurot. Töösuhe kestis 01.11.11 kuni 13.11.11 (13 kp). Puhkusepäevade arv: $13 \text{ kp} \times 28 \text{ kp} / 365 \text{ kp} = 0,997 \text{ päeva}$. Novemb-

ris on kalendripäevi 30, seega ühe kalendripäeva tasu: $1000 / 30 = 33,33 \text{ eurot}$. Kasutamata puhkuse hüvitis: $33,33 \times 0,997 = 33,23 \text{ eurot}$.

Kasutamata põhipuhkuse rahaline hüvitamine

Jõustuva määruse järgi toimub kasutamata põhipuhkuse rahalise hüvitise arvutamine samamoodi nagu põhipuhkuse tasu arvutamine. Seega ei leia jõustuvast määrusest kasutamata põhipuhkuse rahalise hüvitamise erikorda.

Kalendaarne tööajafond 2012

Kuud, kvartalid	Riigipühad	P ä e v	Kui tööpäev on E-R		ERANDID KUI tööpäev ...
			TÖÖPÄEVI kuus	TÖÖTUNDE kuus	
Jaanuar	1. jaanuar - uusaasta *	P	22	176	
Veebruar	24. veebruar - Eesti Vabariigi aastapäev *	R	20	157 (vt erandit)	... El ole 23. veebruar, siis TÖÖTUNDE kuus $157 + 3 = 160$
Märts	-		22	176	
I kvartal	KOKKU		64	509	$509 + 3 = 512$
Aprill	6. aprill - suur reede 8. aprill - 1. ülestõusmispüha	R P	20	160	
Mai	1. mai - kevadpüha 27. mai - nelipühade 1. püha	T P	22	176	
Juuni	23. juuni - võidupüha * 24. juuni - jaanipäev	L P	21	165 (vt erandit)	... El ole 22. juuni, siis TÖÖTUNDE kuus $165 + 3 = 168$
II kvartal	KOKKU		63	501	$501 + 3 = 504$
Juuli	-		22	176	
August	20. august - taasiseseisvumispäev	E	22	176	
September	-		20	160	
III kvartal	KOKKU		64	512	
Oktoober	-		23	184	
November	-		22	176	
Detsember	24. detsember - jõululaupäev * 25. detsember - esimene jõulupüha 26. detsember - teine jõulupüha	E T K	18	141 (vt erandit)	... El ole 31. detsember, siis TÖÖTUNDE kuus $141 + 3 = 144$... ON 23. detsember, siis TÖÖTUNDE kuus $141 - 3 = 138$
IV kvartal	KOKKU		63	501	$501 + 3 = 504$ või $501 - 3 = 498$
Aasta KOKKU	12 kalendripäeva 7 tööpäeva		254	2023	

Töönädalate arv aastas: 50,80

Keskmine:

tööpäevade arv kuus: 21,17
töötundide arv nädalas: 39,82
töötundide arv kuus: 168,58

* Tulenevalt töölepingu seaduse § 53 ja pühade ja tähtpäevadeseadusest lühendab tööandja uusaastale, Eesti Vabariigi aastapäevale, võidupühale ja jõululaupäevale eelnevat tööpäeva kolme tunni võrra.

Isikutel, kes TÖÖTAVAD ESMASPÄEVAST-REEDENI lühendatakse 2012. aastal alljärgnevat tööpäevi 3 tunni võrra:

VEEBRUARIS:

23. veebruar 2012 (neljapäev) - Eesti Vabariigi aastapäevale eelnev tööpäev

JUUNIS:

22. juuni 2012 (reede) - võidupühale eelnev tööpäev

DETSEMBRIS:

31. detsember 2012 (esmapäev) - uusaastale eelnev tööpäev

Puhkusetasu ja haigushüvitise arvestus 2012

01.07.2009-31.12.2011 **ei olnud** seaduslikku alust puhkusetasu arvutamiseks palga säilitamise põhimõttel. Kogu arvestus toimus arutamise vajaduse tekkele eelnenud 6 kuu alusel.

Alates 01.01.2012 on taas võimalik ka puhkusetasu maksmine tasu säilitamise põhimõttel.

PUHKUSETASU TASU SÄILITAMISE PÕHIMÕTTEL (puhkuse periood 17.-21.09.2012 ehk 5 kalendripäeva)

Kuu töötasu	501.50 EUR	<i>Kuna tasu arvestus on sendi täpsusega ning kumbki väljamakse on vaja eraldi ümardada, siis võivad tekkida sendised vahed.</i>
Tööpäevi septembris	20	
Puhkuse perioodi langevate tööpäevade arv	5	
Puhkusetasu	501.50 / 20 x 5 = 125.375 = 125.38 EUR (brutosumma)	Seega võiks arvutada ka nii 501.50 - 125.38 = 376.12

Septembri eest saadav töötasu, mis kuulub väljamaksmisele palgapäeval oleks: $501.50 / 20 \times (20-5) = 376.125 = 376.13$ EUR (brutosumma)
Kokku puhkusetasu ja töötasu peavad võrduma 501.50 EUR ($125.38 + 376.13 = 501.51$)

PUHKUSETASU ja Haigushüvitis 6 kuu alusel (periood, mille eest leitakse tasu 17.-21.09.2012 ehk 5 kalendripäeva)

	PUHKUSETASU	TÖÖANDJA poolt makstav HAIGUSHÜVITIS
Arvestamise vajaduse tekke kuu	September 2012	
Töötasu märts kuni august kokku	3009.00 EUR	
Töötaja ei ole olnud haiguslehel ega puhkusel	<i>PS! Kui oleks olnud haiguslehel, siis selle perioodi kalendripäevi ja haigushüvitist ei arvestata, sama ka puhkusega.</i>	
Kalendripäevade arv perioodil märts kuni august	(märts 31, aprill 30, mai 31, juuni 30, juuli 31, august 31) = 184	
Antud perioodi langevad riiklikud pühad	(6. aprill, 8. aprill, 1. mai, 27. mai, 23. juuni, 24. juuni, 20. august) Kokku 7 päeva	
Riiklike pühade mahalahutamise	184 - 7 = 177	Riiklike pühi maha ei lahutata
Arvutame ühe kalendripäeva tasu	$3009.00 / 177 = 17.00$ EUR	$3009.00 / 184 = 16.35326 = 16.35$ EUR
Kestus	5 kalendripäeva	5 kalendripäeva ehk 4.-8. haiguspäev
Summa	5 x 17.00 = 85.00 EUR (brutosumma)	5 x 16.35 = 81.75 EUR Sellest 70% = 57.225 = 57.23 EUR (brutosumma)
Deklareeritakse	TSD Lisa 1 kood 01	TSD Lisa 1 kood 07 (mitteresidentidel kood 15 või 19)

Brutosummale lisanduvad tööandja maksukohustused

Töötuskindlustus 1,4%	85.00 x 1,4% = 1.19 EUR (Töötuskindlustuse seaduse § 40-42)	Ei maksustada (Töötuskindlustuse seaduse § 40 lg 2 p 4)
Sotsiaalmaks 33%	85.00 x 33% = 28.05 EUR (Sotsiaalmaksuseaduse § 1)	Ei maksustata (Sotsiaalmaksuseadus § 3 p 3)

Kõik arvestused tehakse 1 sendi täpsusega kolmanda koha alusel pärast koma. Kui kolmandal kohal pärast koma olev arv on 0-4, siis jäetakse teisel kohal pärast koma olev arv muutmata, kui kolmandal kohal olev arv on aga 5-9, siis ümardatakse teisel kohal peale koma olev arv ühe võrra ülespoole.

KOKKU tööandja kulu	85.00 + 1.19 + 28.05 = 114.24 EUR	57.23 EUR
----------------------------	--	------------------

Kinni peetavad maksud

Töötuskindlustus 2,8%	jah	ei
Kogumispension II samm 2%	jah	ei
Tulumaks 21%	jah	jah

Tööandjapension Eesti moodi alates 2012

Karin Neemsalu
Ernest & Young Baltic AS
vanemkonsultant

Mitmetes riikides on levinud, et tööandja teeb oma töötajatele kogumispensioniplaani kindlustades nii töötajate tulevikku kui ka ühtlasi motiveerides neid. Eestis saab tööandja praegu oma töötajatele pensioni kogumiseks kasutada vabatahtlikke pensionifonde või elukindlustuslahendusi. Alates järgmisest aastast on seda võimalik teha ka tööandjale senisest soodsamalt - tulumaksuvabalt.

Nimelt muudeti käesoleva aasta kevadel tulumaksuseadust selliselt, et alates 2012. aastast saab tööandja teha töötaja, juhtimis- või kontrollorgani liikme või avaliku teenistuja eest vabatahtliku pensionifondi ehk pensioni III samba sissemaksid tulumaksuvabalt. See tähendab, et kui veel praegu oleks selliste maksete tegemine töötaja kasuks tööandjale maksustatav erisoodustusena, siis alates järgnevast aastast võrdsustatakse see palga maksimisega. Osa palgast on võimalik kanda töötajale väljamaksmise asemel otse tema poolt sõlmitud pensionifondi või kindlustuslepingu alusel pensioni III sambasse. Seega tuleb tasuda küll endiselt 33% sotsiaalmaksu ja lisaks muud töötasu maksimisega seotud maksed, nagu tööandja töötuskindlustusmaksed ning kinnipeetavad töötuskindlustus- ja kohustusliku kogumispension (II samba) makse, kuid tulumaksu enam tasuda ei tule.

Tulumaksu kõrval muude maksude osas soodustust ei anta, sest vastasel juhul tekitaks see ebavõrdse kohtlemise tööandja ja töötaja enda poolt III sambasse tehtud sissemaksid vahel. Kuna eesmärk on tööandja ja töötaja tehtavate maksete maksuneutraalsuse tagamine, siis ei ole sisuliselt tegemist uue täiendava maksusoodustusega, vaid töötaja tulumaksusoodustuse laiendamisega tööandjale. Töötajale, kes teeb ise juba perioodiliselt III samba sissemaksid, annab tööandja kasutamine

vahendajana võimaluse saada tulumaksuvabastust jooksvalt aasta jooksul tuludeklaratsiooni alusel toimuva ühekorde maksutagastuse asemel.

Sissemaksete tulumaksuvabastust on tööandjal võimalik kasutada ainult Eesti residentist töötajate puhul, sest mitteresidentide puhul selgub nende õigus mahaarvamisele alles kalendriaasta lõpus, kui on võimalik hinnata 75% suuruse Eesti maksustatava tulu olemasolu. Residentist füüsilisele isikule makstud töötasult arvatakse järgmisest aastast kehtima hakkava korra järgi enne kinnipeetava tulumaksu arvutamist lisaks muudele kinnipeetavatele sotsiaalkindlustusmaksudele maha tema eest tasutud vabatahtliku pensionifondi osakute soetamiseks makstud summad. Selliseid Eesti residentist töötajate eest tehtavaid III samba makseid tuleb deklaroida vormi TSD Lisal 1. Lisal 1 märgitakse tulumaksuvaba osa brutosummas eraldi väljamaksekoodiga (uus kood 22). Sealjuures tuleb arvestada vabatahtliku kogumispensionimaksete tulumaksuvabastuse aastase piirmääraga, mille kohta peab tööandja pidama summeeritud arvestust kalendriaasta algusest.

Tulumaksuvabastus tööandja- ja töötajapoolsetele sissemaksudele on ühine, st tööandja ei tasu töötaja eest III sambasse tehtud sissemakselt tulumaksu ja töötaja ei saa sellelt osalt sissemakselt tulumaksu tagasi. Ka piirmäär

Tegemist on töötaja tulumaksusoodustuse laiendamisega tööandjale.

tulumaksuvabastusele on summaarne, sest töötaja saab mahaarvamist kasutada ainult selles ulatuses, mida tööandja aasta jooksul kasutanud ei ole. Tööandjale on tulumaksuvaba limiit 15% töötajale kalendriaasta jooksul tehtud väljamaksetest, kuid mitte rohkem kui 6000 eurot aastas. Töötajale on III samba maksed mahaarvatavad 15% ulatuses kogu sama kalendriaasta Eestis maksustatavast tulust (sh väljamaksetest teistelt tööandjalt ja muu maksustatav tulu), kuid siiski mitte rohkem kui 6000 eurot või 12 000 eurot abikaasade ühisdeklaratsiooni puhul. Sealjuures peab töötaja mahaarvatavat osa vähendama tööandja poolt juba aasta jooksul tulumaksuvabalt tasutud summade võrra. Tasub meeles pidada, et käesoleval aastal (2011. a – toim) veel puudub III samba sissemaksete mahaarvamise suhtes 6000 eurone limiit ning seega tasub suuremaid sissemakseid (kuni 15% ulatuses maksustatavast tulust) III sambasse teha veel enne 2012. aastat.

Selleks et töötaja teaks, kui suurele maksuvabastusele on tal veel enda tehtavate sissemaksete osas õigus, võib ta nõuda tööandjalt üks kord aastas vastavat tõendit. Tulumaksuseadus näeb ette, et kui tööandja on teinud töötaja eest sissemakseid pensioni III sambasse, siis peab ta töötaja nõudmisel väljastama 1. detsembriks tõendi täiendava kogumispensionikindlustusmaksete või vabatahtliku pensionifondi osakute summade kohta. Nii jääb töötajale enne maksuaasta lõppu veel üks kuu mõtlemiseks ja omapoolseks maksuefektiivseks investeerimiseks III sambasse. Seda eeldusel, et pärast 1. detsembrit tööandja enam samal kalendriaastal töötaja eest III sambasse makseid ei tee.

Kui tööandja soovib teha töötaja eest sissemakseid III sambasse, siis peab ta saama info töötaja III samba lepingu kohta, mille on töötaja eelnevalt isiklikult sõlminud. Siinkohal tuleb silmas pidada, et III samba leping ja pensionifondi

valitseja võib olla igal töötajal erinev ning lisaks on igal töötajal võimalik oma pensionifondi valitsejat vahetada. See võib teha tööandjapoolsete maksete haldamise komplitseerituks, eriti kui ettevõttes on väga palju töötajaid. Samuti on oluline, et III samba näol on tegemist siiski vabatahtliku täiendava kogumispensioniga, mis tähendab, et töötajaid ei saa sundida oma palgast selliseid makseid tegema ning samuti on maksete suurus ja tihedus töötaja enda otsustada. Seega tuleb kõikides seotud tingimustes töötajaga eelnevalt kokku leppida ning sealjuures arvestada töölepingu seadusest tuleneda võivate piirangutega.

Kuna Eesti uus tööandjapensionisüsteem sisuliselt täiendavaid maksusoodustusi ei anna, on limiteeritud piirmääraga ning nõuab tööandjalt kõikide töötajatega kokkulepete tegemist ning erinevate pensionifondide info haldamist, siis arvatavasti ei muutu tööandjapoolsete III samba maksete tegemine uuest aastast populaarsemaks ega soodusta pensioni kogumist. Samas kui pakkuda seda töötajatele täiendava boonuseks tavapärasele palgale, siis võib see olla üheks võimaluseks, kuidas töötajaid pikaajaliselt motiveerida.

Päril tööandjapension ehk olukord, kus tööandjad saavad töötajatele luua oma pensionifonde, et pakkuda neile täiendavat nn IV pensionisammast, on Eestis veel tulevik. Samas oktoobri lõpus valminud rahandusministeeriumi eelnõu lubab arvata, et enam ehk mitte väga kauge tulevik.

Tööandjapoolsed pensionimaksud alates 2012. aastast

- Uus kord kehtib ainult III samba sissemaksete suhtes.
- Maksed töötaja pensionifondi maksustatakse erisoodustuse asemel palgana.
- Tööandja saab sissemakseid tulumaksuvabalt teha kuni 15% tulumaksuga maksustatavatest väljamaksetest töötajale, kuid kuni 6000 euro piires.
- Deklareerimine eraldi väljamaksekooriga TSD Lisal 1.
- Maksete tegemiseks töötaja pensionifondi on vaja vastavat infot ja kokkulepet töötajaga.

Uuest aastast kaob majutuskulude tulumaksuvabastuse piirmäär

Egon Talur

Advokaadibüroo Borenius
vandeadvokaat

Oktoobri alguses kiitis Vabariigi Valitsus heaks rahandusministeeriumi ette valmistatud seadusemuudatused, millega kaotatakse seni kehtinud piirmäärad majutuskuludele ja neid ületava osa maksustamine erisoodustuse tulumaksu ja sotsiaalmaksuga.

Hetkel on riigisisese lähetuse korral majutuskulu maksuvaba piirmäär 77 eurot ning välislähetuse korral 128 eurot päevas. Arvestades seda, kui kaua on need piirmäärad olnud muutumatud ning lisades siia võimetuse teha erandjuhtudel kirjepandud reeglist erisusi, töi olemasolev regulatsioon üha sagedamini kaasa olukorra, kus põhjendatud kulutustelt, mis ei olnud ka iseloomult erisoodustus, pidi ettevõtja maksma tulu- ja sotsiaalmaksu.

Mida maksustati?

Kehtiv Eesti tulumaksuseaduse üldine põhimõte ei maksusta ettevõtjat enne, kui ta jaotab kasumit. Erisoodustuste maksustamise korral on selleks nn ideeliseks õigustuseks töötajale tehtavatel maksetel maksude kinnipidamise ja tasumise vajadus, mis on äraspidiselt sätestatud tööandja kohustusena. Nii toimub ka majutuskulude piirmäärasid ületava osa kompenseerimise maksustamine täna (2011. a – toim) selliselt, et kahtluse alla ei seata isegi selle kulutuse tegemise vajalikkust või põhjendatust tööandja poolt, vaid see loetakse füüsilise isiku väljateenitud tuluks, mille tööandja annab töötajale mitterahalises vormis.

Tegelikult on üsna keeruline ette kujutada, milline on sellises olukorras töötaja saadav hüve. Ehk kas tõesti on palju selliseid töötajaid, kes oleks nõus palga asemel veetma öid kallites hotellides ja saada oma töötasu kätte sel viisil? Tõsi, välistatud ei ole erandlikud olu-

korrad, kus kallima hotelli valik nädal aega kestva tööalase konverentsi ajaks kuskil soojal maal annab töötajale pärast konverentsi jätkuva puhkuse tarbeks sama majutust mitu korda soodsamalt pikendada ja saada hüve seeläbi – odav esmaklassiline majutus lähetusele järgnevat puhkuseks. Need on tõenäoliselt aga sedavõrd erandlikud olukorrad, et tavapärase järelevalve käigus tuleks maksuhalduri ametnikel tuvastada, kas selline käitumine oli mingil viisil maksuseaduste kuritarvituse või mitte. Kui ei olnud, siis puudub vajadus ka maksu määramiseks, kui oli tegemist kuritarvitusega, siis on maksuhalduril üsna ulatuslikud võimalused selles olukorras vajalik maksusumma määrata.

Seetõttu on igati õige, et selline kuritarvituste toimepanemise eeldamine seadusest ära kaotatakse ning tõelised töötajatele varjatult palga maksimised ilmnevad ja maksustatakse järelevalve ning maksukontrollide käigus.

Miks muudeti?

Seaduseelnõu seletuskirja kohaselt oli põhjenduseks muu hulgas nende piirmäärade muutumatuna püsimine juba alates 2003. aastast (töölähetused) ja 2005. aastast (teenistuslähetused). Arvestades majutusteenuste hinnatõusu sellel perioodil (sellele on viidatud ka seaduseelnõu seletuskirjas), on tekkinud oht otseselt ettevõtlusega seotud kulu maksustamiseks erisoodustuse maksudega. Nagu eelnevalt märgitud,

Majutuse hinnad on aastatega oluliselt tõusnud.

siis erinevalt seaduseelnõu seletuskirja põhjendustest, ei ole ka täna seda piirmäära ületava osa maksustamise põhjuseks mitte seose puudumine ettevõtlusega, vaid tarbimisväärsse ja tarbimiseks sobiliku hüve üleandmine mittehahalises vormis töötajale või teenistujale palga maksmise asemel.

Kaubandus-tööstuskoda on juhtinud tähelepanu asjaolule, et massiürituste (näiteks messid) ajaks tõstavad majutusasutused oluliselt hindu, kuid olemasolevad piirmäärad ei võimalda selliseid asjaolusid maksustamisel arvesse võtta. See kõik on õige – just regulatsiooni jäikus on see, mis põhjustas väga suure hulga probleeme ja mis lubas riigil sedavõrd suurt maksutulu nautida. Mõõndustega võib sellise „piirmäära“ teema juurde tuua võrdluse sõiduautode ja erisoodustusega, kus seaduse järgi loetakse erisoodustuse väärtuse ülempiiriks 256 eurot kuus. Vahe on aga selles, et tegemist on ülempiiriga, kui autot ettevõtluse väliselt üldse ei kasutata, siis makse tasuma ei pea, samuti on võimalik ettevõtjal pidada arvestust ja tõendada maksuhaldurile, et ettevõtluse välise kasutamise osakaal oli oluliselt väiksem seaduses sätestatud ülempiirist ning tasuda makse vastavalt tegelikule kasutusele. Majutuskulude piirmäära ületavate hotelliarvete puhul paraku sellist nn oma arvestust ega põhjendusi esitada ei ole võimalik, täpsemalt – keegi ei tunne selle vastu huvi, kuna maksukohustust see ei mõjuta.

Hiljutine näide, üsna ilmekas seejuures, oli seotud ühe iga-aastase maailmakonverentsiga, milles osalemist pidas ettevõtja sobilikuks ja vajalikuks äri edendamise ja suhete loomise võimaluseks. Olles end aastakonverentsile aegsasti registreerinud ilmnes, et selle linna peaaegu ainus vabade kohtadega hotell oli kallim kui paarikümnekordne maksuvaba hüvitise piirmäär. Kõik reisikorraldajad suutsid pakkuda mõistliku hinnaga hotelle küll 100 km kaugusel, kuid ainus mõeldav transpordivahend oleks olnud takso ja neli tundi päevas kulu-

nuks konverentsi ja hotelli vahelisele transpordile. Kulude mõttes oleks ilmselt mõeldav lahendus, kuid inimlikult ei saa töötajalt oodata, et ta neli tundi oma lähetuse päevast kulutaks lihtsalt sõitmisele. Riigi seisukohalt ei tohiks olla vahet, kas töötaja ööbib välismaal hotellis, mis maksab 2500 eurot või ööbib 128-euroses hotellis ning kulutab lähetusel transpordile 2400 eurot. Seega on selliste jäikade ja sageli põhjendamatu regulatsioonide kaotamine ainult tervitatav.

Seadusemuudatuse tagajärjed

Seaduseelnõu seletuskirjas on välja toodud, et 2010. aastal deklareeriti maksuvaba piirmäära ületavat majutuskulu ning päevaraha 1,9 miljonit eurot, millelt tasuti tulumaksu 0,5 miljonit eurot ja sotsiaalmaksu 0,8 miljonit eurot. Esimene oluline tagajärg on see, et eelduslikult jääb see raha ettevõtjatele kas siis edasi investeerimiseks, kasumi jaotamiseks või majanduse jahtumisega tekkinud kahjumite leevendamiseks.

Lisaks otsesele rahalisele tagajärjele, muutub olemasolev regulatsioon palju paindlikumaks. Seadusemuudatus ei tähenda, et majutuskulude kompenseerimist töötajale ei loeta enam erisoodustuseks ega töötaja tuluks, vaid muudatusega kaotatakse eeldus, et teatud summat ületavad kulud majutusele on töötajatele erisoodustuse andmine. Eeldus, mida maksukohustusest vabanemiseks ümber lükata, ei olnud seni võimalik. Kui tööandja soovib oma töötajat motiveerida majutuse kompenseerimisega hotellis ka näiteks pärast konverentsi, millega kaasnevad muu hulgas lõõgastavad vee- ja saunaprotseduurid, on tegemist ilmselgelt erisoodustusega ja tuleks maksustada vaatamata maksuvabade piirmäärade seadusest kaotamisele.

Lisaks muutub see, et tööandjal on võimalik käituda sotsiaalselt vastutus-

Majutuskulude hüvitamine lähetuses olijale on maksuvaba ilma piirmäärata.

Tegemist on töötaja tulumaksusoodustuse laiendamise ja tööandjale.

tundliku ettevõtjana, pakkudes töötajale töölähetuses inimväärselt majutust ilma, et riigile maksude näol selle eest täiendavat tasu maksta. Lähetusse saadetud töötajate mõistlik kohtlemine ei ole sellest vaatenurgast enam täiendava maksuga karistatav.

Kokkuvõte

Majutuskulude piirmäära ületava osa maksustamise kord on tegelikult põhjendamatu juba tänasel päeval ning see ei sobi kehtiva tulumaksuseaduse üldisesse loogikasse. Aja jooksul on see regulatsioon tegelikult elust kaugenud ning jäikus on kaasa toonud

ettevõtjate põhjendamatu maksustamist. Nendel erandlikel juhtudel, kui tööandja tõepoolest annab majutuskulude hüvitamisega töötajale erisoodustust, peaks see ilmema järelevalve käigus ning maksuhalduril on ulatuslikud võimalused selliste tehingute maksustamiseks.

Toimetuse kommentaar

Riigikogu kiitis tulumaksuseaduse muudatused heaks 23. novembril 2011. aastal.

LÄHETUSTE abitabel

	Riigisisene lähetus				Välislähetus			
	Alammäär		Maksuvaba		Alammäär		Maksuvaba	
	Töölähetus	Teenistus- lähete	Töölähetus	Teenistus- lähete	Töölähetus	Teenistus- lähete	Töölähetus	Teenistus- lähete
Päevaraha (50 km piirang)	Ei ole maksuvabalt võimalik maksta				22,37 eurot	32 eurot		
Vähendatud päevaraha (tasuta toitlustamise korral)					6,71 eurot	9,60 eurot	32 eurot	32 eurot
Majutus	ei ole	13 eurot	Piirmäär pole alates 01.01.2012		ei ole	52 eurot	Piirmäär pole alates 01.01.2012	
Muu kulu			0,01 kuni ..	0,01 kuni ..			0,01 kuni ..	0,01 kuni ..
Sõidukulu			0,01 kuni ..	0,01 kuni ..			0,01 kuni ..	0,01 kuni ..

Kui kasutatakse sõiduks isiklikku autot, siis saab kompenseerida kas määruse alusel **kuni 0,3 eurot km** sõidupäevikuga või lisaks tavasõitudele kütusešekkide alusel.

Reisikindlustus, viisa							0,01 kuni ..	0,01 kuni ..
------------------------	--	--	--	--	--	--	--------------	--------------

Päevarahade maksmisel on aluseks tööandja kirjalik otsus/korraldus nii töö- kui teenistuselähetuse korral. Muude kulude korral on aluseks kulu tõendav dokument.

Kasutatud õigusaktid:

Töölähetuse kulude hüvitiste maksmise kord ning välislähetuse päevaraha alammäär, maksmise tingimused ja kord. Teenistuselähetuse kulude hüvitamise ja päevaraha maksmise tingimused, ulatus ja kord.

Plaanitavad muudatused RT juhendites alates 01.01.2012

RMP.ee toimetus

Raamatupidamise seaduses sätestatu annab ettevõtetele võimaluse valida, kas lähtuda arvestuspõhimõtete ja informatsiooni esitamisel Euroopa Komisjonis vastu võetud rahvusvahelistest finantsaruandluse standarditest või Eesti heast raamatupidamise tavast, mida kirjeldatakse Raamatupidamise Toimkonna juhendites (edaspidi RTJ).

Rahvusvaheline Raamatupidamise Standardite Nõukogu on koostanud eraldi standardi väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (IFRS *for small and medium-sized entities*, edaspidi SME IFRS). Et RTJd on mõeldud samale sihtgrupile ehk väi-

kestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, siis on toimkonna juhendid muudetud SME IFRSga võrreldavaks.

Üldiste muudatustena on RTJdes loodud võrdlus SME IFRSga, lisatud viited SME IFRS peatükile ja para-

grahvile, seoses euro kasutuselevõtuga Eestis on kaasajastatud näiteid, raamatupidamise aruandes avalikustatava informatsiooni nõuded on koondatud RTJ lissasse 15.

Järgnevas kokkuvõtlikus tabelis on esitatud olulisemad RTJdes plaanitavad muudatused.

RTJ 1	<ul style="list-style-type: none"> Kui tagasiulatuvalt muudetakse või parandatakse bilansis kajastatava info esitusviisi või eelmise perioodi algsaldosid mõjutavat arvestuspõhimõtet või olulisi eelmiste perioodide aruannetes avastatud vigu, siis ei tule eelmise perioodi lõppbilansile lisaks esitada eelmise perioodi algbilanssi.
RTJ 2	<ul style="list-style-type: none"> Koondkasumiaruandes näidatava info hulgast jäetakse välja õiglasest väärtusest kajastatavate finantsvarade ümberhindlusest tulenevad kasumid ja kahjumid, mis antakse edasi kasumiaruandes. Rahavoogude aruande kirjeldusse lisatakse välisvaluutatehingute kajastamine. Omakapitali muutuste aruande kirjeldusest jäetakse välja, et muutusi raamatupidamiskohustuslase aktsia- või osakapitalis või muid olulisi muutusi omakapitali kirjetes selgitatakse raamatupidamise aastaaruande lissas. Oluliselt on täpsustatud seotud osapoolte mõistet.
RTJ 3	<ul style="list-style-type: none"> Kaotatakse selgitused tehingu- või väärtuspäeva kohta, finantsvarade kajastamine õiglasest väärtusest muutustega omakapitali kaudu. Kui finantsinstrumendi õiglast väärtust ei ole enam võimalik usaldusväärselt hinnata, siis loetakse viimane hinnatud õiglane väärtus uueks soetusmaksumuseks ja kajastatakse soetusmaksumuses miinus allahindlused hetkeni, mil õiglast väärtust on võimalik taas usaldusväärselt mõõta. Finantsvarade väärtuse langust tuleb hinnata iga objekti kohta eraldi nii aktsiasse või muudesse omakapitaliinstrumentidesse tehtud investeeringute kui ka muude individuaalselt oluliste finantsvarade puhul. Ülejäänud finantsvarasid hinnatakse kogumise. Varasemaid allahindlusi saab tühistada, kui eelnevalt alla hinnatud finantsvarade väärtus järgnevatel perioodidel tõuseb. Selgitatakse, kuidas kajastada dividende, mida ei maksta rahas, vaid tasutakse muude varade üleandmisega.

<p>RTJ 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Laenukasutuse kulutusi ei arvestata varude soetusmaksumusse. • Varude soetusmaksumuse mõõtmisel võib kasutada ka standard- või jaehinna meetodit või viimast ostuhinda, kui meetodi tulemusena saadus seotusmaksumus on ligilähedane tegelikule soetusmaksumusele. • Olemuselt ja kasutuselt sarnaste varude suhtes kasutatakse ühesugust meetodit.
<p>RTJ 5</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Varuosi, mille eeldatav eluiga on pikem kui üks aasta või mida saab kasutada konkreetse põhivara objekti juures, käsitletakse ka materiaalse põhivarana. • Põhivara soetusmaksumusse ei kapitaliseerita kulutusi, mis on seotud uue ehitise avamisega, uue toote või teenuse tutvustamisega, äritegevusega uus asukohas või suunatuna uuele sihtgrupile, haldus- või üldkuludega ja mis on seotud laenukasutusega. • Immateriaalse põhivarana ei kajastata vara, mis tuleneb ettevõttesiseselt tehtud kulutustest. • Uurimis- ja arendusväljaminekud kajastatakse kuluna tekkimise hetkel, v.a kui need moodustavad osa mingist muust varaobjektist. • Immateriaalsele varale tehtud kulutusi, mis varem kajastati kulune, ei tohi kapitaliseerida immateriaalse vara soetusmaksumusse. • Eeldatakse, et kõikidel immateriaalsetel varadel on piiratud kasulik eluiga. Kui kasulikku eluiga ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (leping), siis eeldatakse, et see on 10 aastat. • Materiaalne või immateriaalne põhivara eemaldatakse bilansis nende müümise hetkel või kui edasine kasutamine või müük ei tekita tõenäoliselt majanduslikku kasu. • Kaotatakse müügiotol põhivara ümberklassifitseerimine käibevaradesse.
<p>RTJ 6</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kinnisvarainvesteeringud, mille õiglast väärtust on võimalik usaldusväärselt hinnata mõistliku kulu ja pingutusega, kajastatakse õiglase väärtuse meetodil. • Kinnisvarainvesteeringud, mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata mõistliku kulu ja pingutusega, kajastatakse soetusmaksumuse meetodil. • Kui kinnisvaraobjekti õiglast väärtust ei ole enam võimalik usaldusväärselt hinnata mõistliku kulu ja pingutusega, kajastatakse seda objekti soetusmaksumuse meetodil kuni õiglast väärtust on taas võimalik usaldusväärselt hinnata. Objekti bilansiline väärtus ümberklassifitseerimise hetkel saab tema seotusmaksumuseks.
<p>RTJ 7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bioloogilisi varasid, mille õiglane väärtus on usaldusväärselt hinnatav mõistliku kulu ja pingutusega, kajastatakse nii esmasel arvelevõtmisel kui ka järgnevatel bilansipäevadel nende õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud hinnangulised müügikulutused. • Ülejäänud bioloogilisi varasid kajastatakse soetusmaksumuse meetodil.
<p>RTJ 8</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lisatakse selgitused töösuhte lõpetamisega seotud hüvitiste kohta. • Töösuhte lõpetamise hüvitised kajastatakse eraldi bilansis ja kuluna kasumiaruandes, kui ettevõtte on tekkinud hüvitiste suhtes faktiline kohustus, st ettevõtte juhtkond on enne bilansipäeva teinud otsuse töösuhte töötajaga lõpetada või pakkuda hüvitisi töösuhte vabatahtliku lõpetamise eest ning vastavast otsusest on töötajat teavitatud.
<p>RTJ 9</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sisulisi muudatusi ei ole tehtud.
<p>RTJ 10</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kui ei saadud ega antud vara õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kajastatakse tulu ära antud vara bilansilises maksumuses, mida korrigeeritakse saadud või makstud tasuga. • Kui tuluna kajastatud summa laekumine muutub ebatõenäoliseks, kajastatakse nõude allahindlus kasumiaruandes kuluna, mitte müügitulu korrigeerimisena.

RTJ 11	<ul style="list-style-type: none"> • Korrigeeritud ostumeetodit rakendatakse ühise kontrolli all olevate äriühenduste korral alati konsolideeritud aruannetes, konsolideerimata aruandes võib rakendada ka ostumeetodit. • Tehinguid vähemusosalusega kajastatakse kohe omakapitalis. • Konsolideerimata aruannete koostajatel on lubatud nii soetusmaksumuse, kapitaliosaluse kui ka õiglase väärtuse meetod. • Konsolideeritud aruannete koostajatel on konsolideerimata aruannetes lubatud soetusmaksumuse ja õiglase väärtuse meetod, konsolideeritud aruandes tüüred rida-realt ja sidusettevõtete korral kõik kolm valikuvõimalust.
RTJ 12	<ul style="list-style-type: none"> • Sihtfinantseerimist, millega ei kaasne tulevikku suunatud tingimusi, kajastatakse tuluna, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks. • Sihtfinantseerimist, millega kaasnevad tulevikku suuantud tingimused, kajastatakse tuluna, kui tingimused on täidetud. • Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. • Sihtfinantseerimine kajastatakse saadud või saadava vara õiglasest väärtuses. • Sihtfinantseerimist kajastatakse ainult brutomeetodil.
RTJ 13	<ul style="list-style-type: none"> • Muudatusi ei ole.
RTJ 14	<ul style="list-style-type: none"> • Sihtfinantseerimise kajastamine muudetakse nagu RTJ 12 (tulu kajastatakse tingimuste täitmisel, ajatamist põhivara eluea jooksul ei toimu).
RTJ 15	<ul style="list-style-type: none"> • Varem iga juhendi lõpus olnud info lisades avaldatava informatsiooni kohta koondatakse sellesse juhendisse. • Hinnangutega seotud arvestuspõhimõtete korral avalikustatakse olulised tulevikku puudutavad eeldused ning muud ebakindlust põhjustavad asjaolud, kui nendega on seotud märkimisväärne riski, et varade või kohustuste bilansilised väärtused võivad järgmisel aruandeperioodil oluliselt muutuda. • Avalikustatakse õiglasest väärtuses kajastatud varade kajastamisel kasutatud meetodid • Materiaalse ja immateriaalse põhivara, kinnisvarainvesteeringute, bioloogiliste varade korral ei nõuta võrdlusperioodi jääkide muutuste avalikustamist.
RTJ 17	<ul style="list-style-type: none"> • Laenukasutuse kulutusi ei kapitaliseerita varade soetusmaksumusse.

Allikad: Raamatupidamise Toimkonna liikme Juta Maari ettekande slaidid konverentsil „Raamatupidamistreff 2011“ ja muudetud Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Muudetavaid Raamatupidamise Toimkonna juhendeid tuleb rakendada raamatupidamise aastaaruannetele, mida koostatakse aruandeperioodide kohta, mis algavad 01.01.2012 ja hiljem.

Uute juhendite jõustumise järel on neid lubatud rakendada ka aruannetele, mida koostatakse enne 01.01.2012 algavate aruande perioodide kohta.

Kui ettevõtte rakendab uusi juhendeid varem algavate aruandeperioodide kohta koostatavatele aruannetele, siis tuleb tal rakendada kõiki muudetud RTJte samaaegselt.

Majandusaasta aruande elektroonilisest esitamisest 2012. aastal

Kersti Rätsep

Registrite ja Infosüsteemide Keskuse teenuste osakonna peaspetsialist

Praegune majandusaasta aruande esitamise keskkond Ettevõtja-portaalis on kahe aasta jooksul hästi vastu võetud.

Kasutajad hindavad e-aruandluskeskkonna juures sellega kaasnevat mugavust. Aruannet on võimalik koostada ning esitada igal ajal ning kõikjal internetiühendusega paikades. Lisaks sellele võimaldab süsteem keskenduda enam aruande sisulisele kvaliteedile, kuna aruande vormistamine toimub automaatselt.

Aruannete kvaliteeti on kindlasti parandanud automaatkontrollid, mis aruande koostajat tekkinud vigadest teavitavad. Süsteem kontrollib, et aruanne oleks korrektne nii arvutuslikult kui ka seda, et aruande kohustuslikud osad ning näitajad (näiteks töötajate keskmine arv) oleksid täidetud.

Väga oluline on ka see, et e-aruandluskeskkonnas esitatud aruannete andmed on koheselt töödeldavad ning kättesaadavad. Seda ka teistele riigiasutustele, sest aruandluskorralduse lihtsustamise projekti eesmärk on kaotada ettevõtjate kohustus esitada majandusaasta aruandes sisalduvaid andmeid riigile dubleerivalt.

sed,

- kes koostavad oma majandusaasta aruannet rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite alusel,
- kelle peamine ja püsiv tegevus on krediidasutuste seaduse mõistes finantsteenuste osutamine,
- kes koostavad konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande,
- kes koostavad likvideerimis- ja lõpparuande,
- kes esitavad rahandusministeeriumile saldoandmikke.

Muudatused 2011. aasta aruande esitamisel

2011. aasta aruande esitamisel on mõningaid muudatusi taksonoomia vormides. Näiteks on täiendatud vorme ettevõtjate jaoks, kes on asutatud kohe- se osakapitali sissemakseta.

Uuendused 2011. aasta aruande esitamisel ootavad ees ettevõtjaid, kellele raamatupidamise seaduse § 62 lõikega 1¹ sätestati erandid taksonoomia ja taksonoomia vormide kasutamisel majandusaasta aruande koostamisel. Erandite hulka kuulusid majandusüksu-

IFRS aruande esitajatel on võimalus täita kasumit taotleva raamatupidamiskohustuslase raamatupidamise aastaaruande vorme, kui need on aruande esitajale sobivad. Alles jääb ka PDF-aruande üleslaadimise võimalus.

Finantsteenuse osutajatele on koostatud kasumit taotleva raamatupidamiskohustuslase raamatupidamise aastaaruande vormi täiendus. Täiendus hõlmab ennekõike erinevat kasumiaruande vormi ning sellega seotud lisasid. Finantsteenuse osutajale on täiendatud vormi kasutamine vabatahtlik ja mitesobivuse korral võib majandusaasta aruande esitada ka PDF-formaadis.

Automaatkontrollid on parandanud aruannete kvaliteeti.

Konsolideerimisgrupi aruande esitajatele on loodud uued taksonoomia vormid. Ka konsolideerimisgrupile on taksonoomia vormide kasutamine vabatahtlik ning nende mittesobivuse korral võib majandusaasta aruande esitada PDF-formaadis.

Taksonoomia vormid on loodud ka likvideerimis- ja lõpparuande esitajatele, nende vormide kasutamine on aruande koostajale kohustuslik.

Riigiraamatupidamiskohustuslaste andmed hakkavad saldoandmike infosüsteemiga liidestamise tulemusena automaatselt e-aruandluskeskkonda üle tulema. Aruandluskeskkonnas on aruanne saldoandmike andmebaasist üle kantud info osas eeltäidetud.

Ühingud, kelle majandusaasta periood lõpeb 2011. aastal või hiljem, peavad kogu aruande koostama eurodes. E-aruandluskeskkond võimaldab võrdlusperioodi arvnäitajaid konverteerida ametliku eurokursi alusel eurodesse. Pärast arvnäitajate eurodesse konverteerimist tuleb kindlasti võrdlusperioodi näitajad üle kontrollida ning vajadusel teha parandusi. Aruanne tuleb esitada täiseurodes.

Uuendused e-aruandluskeskkonnas

Kasutajate tagasisidest lähtuvalt on süsteemis tehtud mitmeid uuendusi ning täiendusi, et aruande esitamist veel lihtsamaks ning mugavamaks muuta.

E-aruandluskeskkond võimaldab aruannet allkirjastada digitaalselt või laadida üles paberil allkirjastatud ja skaneeritud majandusaasta aruande. Uuendusena on paberkandjal allkirjastamise puhul lisandunud võimalus laadida üles ainult kinnituste leht.

Lisandunud on aruannete sorteerimise ja otsingu funktsionaalsus, mis lihtsustab

ennekõike audiitoritele auditeerimisele suunatud aruannete leidmist. Samuti muudab lisavõimalus aruande leidmise lihtsamaks neile, kes on seotud paljude ettevõtetega.

Täiendavate lisade täitmise võimalus on toodud aruande koostamise etappi. Kasumi jaotamise, kahjumi katmise ettepaneku ning otsuse vorme saab valida ning ka täita pärast allkirjastamist, aruande esitamise etapis. Samas on võimalik ka aruandele täiendavaid osasid lisada. Seda näiteks ühingutel, kes peavad koos aruandega esitama revisjonikomisjoni otsuse.

Süsteem täidab automaatselt nullidega lahtrid, kus aruandeaastal andmeid ei ole, aga võrdlusperioodil on (ning vastupidi). Samuti võimaldab süsteem lisa numbrite automaatset täitmist.

2012. aastast on lihtsustunud mitmetulundusühingute nullaruande esitamise protsess.

Elektroonilise aruandluse projekt on saanud teoks tänu Euroopa Liidu regionaalarengu struktuurfondide toetusele.

Ettevõtjaportaali aadressil
<https://ettevojaportaal.rik.ee>

Juhendid aruande esitamise kohta leiab
<http://abiinfo.rik.ee>

Majandusaasta aruanne tuleb esitada täiseurodes.

Paberkandjal allkirjastamise korral võib üles laadida ainult kinnituste lehte.

Majandusaasta aruanne 2011 ja raamatupidamise seaduse muudatused

18.01.2012 PÄRNUS

26.01.2012 TALLINNAS

02.02.2012 TARTUS

KOOLITUSPÄEVA TEEMAD:

- Majandusaasta aruanne 2011 - Kas midagi on taas muutunud?
- Raamatupidamise aastaaruande koostamise käik, sh mida võiks ja peaks eriti jälgima.
- Raamatupidamise aastaaruande põhiaruanded ja lisades avalikustatav informatsioon.
- Olulisematest vigadest raamatupidamise aastaaruande koostamisel, sh vead, mis ilmnesid just elektroonsel kujul aruande esitamisel.
- Praktilisi näpunäiteid 2011. a raamatupidamise aastaaruande koostamiseks.
- **Muudatused raamatupidamises 2012.**

Lektor: **ANNE NUUT**
EV Raamatupidamise Toimkonna liige ja vannutatud auditor
Antimar Audiitorid OÜ juhatuse liige

Hind: **SOODUSHIND** www.RMP.ee registreerinud kasutajale
102.00 + km = 122.40 €
(koolituse hind sisaldab kogu koolituspäeva s.h koolitusmaterjale)

Eesmärk: Koolitusel antakse ülevaade muudatustest 2011. aasta majandusaasta aruande koostamisel ning jagatakse praktilisi näpunäiteid, sh kuidas mõjutab aruannet 01.01.2011.a kasutusele võetud uus valuuta EURO. Räägitakse lahti ka 2012. aastal ees ootavad olulisemad muudatused raamatupidamise valdkonnas.

Osavõtuks registreeru varakult:
www.rmp.ee/koolitus/rmp

AJAKAVA

PÄRNUS ja TARTUS:

11.00-12.45 loeng
12.45-13.30 lõunapaus
13.30-15.15 loeng
15.15-15.45 kohvipaus
15.45-17.15 loeng

TALLINNAS:

10.00-11.45 loeng
11.45-12.30 lõunapaus
12.30-14.00 loeng
14.00-14.30 kohvipaus
14.30-16.00 loeng

TOIMUMISKOHT

TALLINNAS:

Õpetajate Maja (Raekoja
plats 14) koolitusruum II
korrusel

PÄRNUS

Tervise Paradiisi (Side 14)
8. korruse konverentsisaal

TARTUS

**Konverentsikeskus
Atlantis** (Narva mnt 2)
konverentsisaal

KORRALDAJA

RMP Eesti OÜ

Tel: 6 848 110

E-post: info@rmp.ee

Raamatupidamis- ja
maksuinfoportaal RMP.ee